בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין סט.

ואמר רחמנא איש [6]**איש אתה צריך לחזור עליו אם יש לו גואלין ואם לאו קטן אי אתה צריך לחזור עליו בידועו שאין לו גואלים. ומ"ת דמסמע דקטן בידוע שאין לו גואלים מסוס דלימו מוליד וכן כפ' אין בין המולד (נדרים דף לה:) זאת תורת היולדת בין גדולה בין קטנה ופריך קטנה כת לידה היא מאי קושיא הא אמרינן לקמן בסמעתין דורות הראשונים היו מולידין בת' שנים ויש לומר דלף ע"פ שבדורות האחרונים נתנו חכמים סימן להכאת שערות לקטנה בת י"ב שנה ויום אחד ולקטן בן י"ג שנה ויום אחד בדורות הראשונים שהיו ממהרים להביא שערות היה זמן גדלות מקודם הרבה והא דקאמר לקמן וכי עבד בגלגל משכן בר י"ג שנה הוה דכתיב אים אים ממלאכתו התם רוצה להוכיח על דורות הראשונים דאפילו כי אזלת בתר דורות דהשתא לפי שלא תלכה להוכיח שנחשבים גדולים כפחות מ"כ בעל כרחך בר תליסר שנין הוה: **אחד** אומר בשנים בחדש. פירשמיה לעיל בפרק היו נודקין (דף מח:) ד"ה שזה: **בת** ג' שנים ויום אחד. פירשתי כפ' ארבע מיתות (לעיל עה:): דל

ואמר רחמנא איש [6]**איש אתה צריך לחזור עליו אם יש לו גואלין ואם לאו קטן אי אתה צריך לחזור עליו בידוע שאין לו גואלין איתיביה אביי** [1]**איש אין לי אלא איש בן ט' שנים ויום אחד שראוי לביאה מניין ת"ל ואיש א"ל יש לו ואינו מוליד כתבואה שלא הביאה שליש דמי דבי חזקיה תנא** [2]**וכי יזיד איש איש מזיד ומזריע ואין קטן מזיד ומזריע א"ל רב מרדכי לרב אשי** [3]**מאי משמע דהאי מזיד לישנא דבשולי הוא דכתיב** [3]**ויזד יעקב נזיד** [3]**והא תנא דבי ר' ישמעאל** [4]**בן ולא אב היכי דמי אילימא דאיעבר בתר דאייתי שתי שערות ואוליד מקמי דלקיף זקן מי איכא שהות כולי האי והא א"ר כרוספדאי** [5]**כל ימיו של בן סורר ומורה אינו אלא ג' חדשים בלבד אלא לאו דאיעבר מקמי דלייתי שתי שערות ואוליד מקמיה דלקיף זקן וש"מ קטן מוליד לא לעולם דאיעבר בתר דאייתי שתי שערות ואוליד בתר דאקיף זקן ודקא קשיא דרבי כרוספדאי כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא בן ולא הראוי לקרותו אב גופא אמר ר' כרוספדאי א"ר שבתי כל ימיו של בן סורר ומורה אינן אלא ג' חדשים בלבד והאנן תנן משביא שתי שערות ועד שיקיף זקן** [2]**הקיף זקן אע"ג דלא מלו ג' חדשים אע"ג דלא הקיף יתיב רבי יעקב מנהר פקוד קמיה דרבינא ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע ש"מ מדרבי כרוספדאי א"ר שבתי יולדת לשבעה אין עוברה ניכר לשליש ימיה דאי ס"ד עוברה ניכר לשליש ימיה למה לי ג' בתרי ותילתא סגיא א"ל לעולם אימא לך** [7]**עוברה ניכר לשליש ימיה זיל בתר רובא אמרוה קמיה דרב הונא בריה דרב יהושע אמר ליה ובדיני נפשות מי אזלינן בתר רובא התורה אמרה** [5]**ושפטו העדה והצילו העדה ואת אמרת זיל בתר רובא אהדרוה קמיה דרבינא א"ל ובדיני נפשות לא אזלינן בתר רובא והתנן** [6]**אחד אומר בשנים בחדש ואחד אומר בג' עדותן קיימת שזה יודע בעיבורו של חדש וזה אינו יודע ואי ס"ד לא אמרינן זיל בתר רובא נימא הני דוקא קא מסהדי ואכחושי הוא דקא מכחשי אהדדי אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ורובא דאינשי עבדי דטעו בעיבורא דירחא אמר רבי ירמיה מדפתי אף אנן נמי תנינא** [7]**בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה ואם בא עליה יבם קנאה וחייבין עליה משום אשת איש ומטמא את בועלה לטמא משכב התחתון בעליון נישאת לכהן אוכלת בתרומה בא עליה אחד מן הפסולין פסלה מן הכהונה ואם בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה מומתין עליה והיא פטורה ואמאי**

ואמר רחמנא איש [6]**איש אתה צריך לחזור עליו אם יש לו גואלין ואם לאו קטן אי אתה צריך לחזור עליו בידוע שאין לו גואלים איתיביה אביי** [1]**איש אין לי אלא איש בן ט' שנים ויום אחד שראוי לביאה מניין ת"ל ואיש א"ל יש לו ואינו מוליד כתבואה שלא הביאה שליש דמי דבי חזקיה תנא** [2]**וכי יזיד איש איש מזיד ומזריע ואין קטן מזיד ומזריע א"ל רב מרדכי לרב אשי** [3]**מאי משמע דהאי מזיד לישנא דבשולי הוא דכתיב** [3]**ויזד יעקב נזיד** [3]**והא תנא דבי ר' ישמעאל** [4]**בן ולא אב היכי דמי אילימא דאיעבר בתר דאייתי שתי שערות ואוליד מקמי דלקיף זקן מי איכא שהות כולי האי והא א"ר כרוספדאי** [5]**כל ימיו של בן סורר ומורה אינו אלא ג' חדשים בלבד אלא לאו דאיעבר מקמי דלייתי שתי שערות ואוליד מקמיה דלקיף זקן וש"מ קטן מוליד לא לעולם דאיעבר בתר דאייתי שתי שערות ואוליד בתר דאקיף זקן ודקא קשיא דרבי כרוספדאי כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא בן ולא הראוי לקרותו אב גופא אמר ר' כרוספדאי א"ר שבתי כל ימיו של בן סורר ומורה אינן אלא ג' חדשים בלבד והאנן תנן משביא שתי שערות ועד שיקיף זקן** [2]**הקיף זקן אע"ג דלא מלו ג' חדשים אע"ג דלא הקיף יתיב רבי יעקב מנהר פקוד קמיה דרבינא ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע ש"מ מדרבי כרוספדאי א"ר שבתי יולדת לשבעה אין עוברה ניכר לשליש ימיה דאי ס"ד עוברה ניכר לשליש ימיה למה לי ג' בתרי ותילתא סגיא א"ל לעולם אימא לך** [7]**עוברה ניכר לשליש ימיה זיל בתר רובא אמרוה קמיה דרב הונא בריה דרב יהושע אמר ליה ובדיני נפשות מי אזלינן בתר רובא התורה אמרה** [5]**ושפטו העדה והצילו העדה ואת אמרת זיל בתר רובא אהדרוה קמיה דרבינא א"ל ובדיני נפשות לא אזלינן בתר רובא והתנן** [6]**אחד אומר בשנים בחדש ואחד אומר בג' עדותן קיימת שזה יודע בעיבורו של חדש וזה אינו יודע ואי ס"ד לא אמרינן זיל בתר רובא נימא הני דוקא קא מסהדי ואכחושי הוא דקא מכחשי אהדדי אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ורובא דאינשי עבדי דטעו בעיבורא דירחא אמר רבי ירמיה מדפתי אף אנן נמי תנינא** [7]**בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה ואם בא עליה יבם קנאה וחייבין עליה משום אשת איש ומטמא את בועלה לטמא משכב התחתון בעליון נישאת לכהן אוכלת בתרומה בא עליה אחד מן הפסולין פסלה מן הכהונה ואם בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה מומתין עליה והיא פטורה ואמאי**

ואמר רחמנא איש [6]**איש אתה צריך לחזור עליו. ובגמרא אם יש לו גואלין ואם לאו קטן אי אתה צריך לחזור עליו בידוע שאין לו גואלים. מסוס דלימו מוליד וכן כפ' אין בין המולד (נדרים דף לה:) זאת תורת היולדת בין גדולה בין קטנה ופריך קטנה כת לידה היא מאי קושיא הא אמרינן לקמן בסמעתין דורות הראשונים היו מולידין בת' שנים ויש לומר דלף ע"פ שבדורות האחרונים נתנו חכמים סימן להכאת שערות לקטנה בת י"ב שנה ויום אחד ולקטן בן י"ג שנה ויום אחד בדורות הראשונים שהיו ממהרים להביא שערות היה זמן גדלות מקודם הרבה והא דקאמר לקמן וכי עבד בגלגל משכן בר י"ג שנה הוה דכתיב אים אים ממלאכתו התם רוצה להוכיח על דורות הראשונים דאפילו כי אזלת בתר דורות דהשתא לפי שלא תלכה להוכיח שנחשבים גדולים כפחות מ"כ בעל כרחך בר תליסר שנין הוה: **אחד** אומר בשנים בחדש. פירשמיה לעיל בפרק היו נודקין (דף מח:) ד"ה שזה: **בת** ג' שנים ויום אחד. פירשתי כפ' ארבע מיתות (לעיל עה:): דל

מסורת הש"ס

א) [ב"ק קט:]. ב) [סוטה יח. ע"ש]. ג) גירסת רש"ל שיני ויהל. ד) [יבמות לו.]. ה) לעיל מ. [פסחים יח:]. ו) לעיל עה: יבמות מ: קידושין י. נדה מד:.

תורה אור השלם

1. ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והוא שפחה נחרפת לאיש ותפדה לא נפדתה או חפשה לא נתן לה בקרת תהיה לא יומתו כי לא חפשה: ויקרא יט כ
2. וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות: שמות כא יד
3. ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף: בראשית כה כט
4. כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא ישמע אליהם: דברים כא יח
5. השפטו העדה בין המכה ובין גאל הדם על המשפטים האלה: והצילו העדה את הרצח מיד גאל הדם והשיבו אתו העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב בה עד מות הכהן הגדל אשר משח אתו בשמן הקדש:

במדבר לה כד-כה

גליון הש"ם

רש"י ד"ה קנאה וכו' שיקבל אביה את ניסר. עיין יומות דף קט ע"א גרס"י ד"ה קנוה שהשיאה ונקידושין דף מג ע"ב גרס"י ד"ה היא ואמיה. ונקידושין דף י ע"א תוס' ד"ה ומקבל:

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"מ מהלכות גזלה הל' ז סמג עשין סג (עוה"מ סי' שסו):
ז ב ג מיי' פ"ז מהלכי ממרים הלכה ו סמג לאוין רכ:

מוסף רש"י

איש אתה צריך לחזור עליו. ובגמרא אם יש לו גנים קודם שתתנה לכהן, קטן שאין לו בידוע שאין לו גנים ימתינו להגיעם, והתנה נפקא לן דקטן לאו בר אורלתי הוא (ב"ק קט:), **עוברה ניכר לשליש ימיה.** דכתיב (בראשית לח) ויהי כמשלם חדשים (יבמות לז:). **אחד אומר בשנים בחדש.** הכא זה לא הנפש, אחד מן העדים אומר בשלשה בחדש, עדותן קיימת, וכ"ד היו בוקקין לותן בשבע חקירות, וכיון דהשוו שניהן לומר בשלשי לו בדיעבי, הכא בחדקוס ר"מ יום בחדש אמר זה בשני וזה אמר בשלישי, שניהן על יום אחד הועידו, אלא שזה ידע בעיבורו של חדש, שחדש שעבר מלא והוקבע ר"מ ביום שלשים ואחד, וזה שאמר בשנים בחדש ידע בו, הוא שאמר שלשה סדר שהוקבע ביום שלשים, ובוחלל ויש טוענין בכך, אע"פ שמצורן אנו לחלק את עדותן כדי שתתבטל, לבטל את הנפש, אין מדיחין כח לחלקן (פסחים יא:). **בת שלש שנים ויום אחד.** ביאתה ביאה לכל דבר (נדה מד:) קיים לה לרבנן דשור אין בתולים מחזיר ואמה היא רחויה לביאה (לעיל עה:) אבל פחות מכאן כיונתן אבנה בעין ואינה ביאה (קידושין ו:). **מתקדשת בביאה.** מדעת האב (שם) ע"י אביה אם מקבלה אביה לאחר לבא עליה לשם קידושין דהאב יכולה בקידושיה דכתיב את בתי נתתי לאיש הזה, אבל היא עצמה ואמה ואחיה כשהיא יתומה אין בה קידושי תורה אלא רבנן הוא דתקון ולא הצריכוה בגט אלא מיאון בעלמא (לעיל נה:). **ואם בא עליה יבם קנאה.** יוכה בנכסי אחיו לייבמה ולנטמא לה (נדה מד:) ואם רצה להאיסה מוציאה בגט (קידושין י:) ויצאה ידי יבום ומתגרשת הימנו בגט ומקבלו אביה ואינה צריכה תליצה, דהא בביאת יבם תלה רחמנא, דכיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר שמגרשה בגט הוי כמי בא עליה, אבל פחות משלש שנים אינה ביאה ואינה נקנית לו ואם בא לגרשה בגט אינו יכול, אלא ימתין עד שתבא בת שלש שנים ויום אחד ויבעול, או עד שתבא כ' שערות ותחלון (לעיל נה:). **וחייבים עליה משום אשת איש.** אם קיבל בה אביה קידושין מזה וגם אחר עליה שהרי, דביאתה ביאה (נדה מד: וכעי"ז קידושין י. ולעיל נה:) אבל פחות מבת שלש, הי דקידושי כסף שלה קידושין הן לחייב עליה לאחר שלש, אבל הבא עליה כתוך שלש לא נתחייב, אע"פ שהיא אשת איש, דלאו ביאה היא (לעיל נה:). **ומטמאה את בועלה.** כשהיא נדה שכבת זרע כדכתיב (ויקרא טו) והיה נדתה עליו (קידושין י:). דקי"ל (נדה לב:) מרגיניתא דריש ואמר מי תהיה זכה לרבות מיטקת ולא מי' ס"מ מהלכות גזלה הל' ז סמג עשין סג (עוה"מ סי' שסו):
ז ב ג מיי' פ"ז מהלכי ממרים הלכה ו סמג לאוין רכ:

כת יום אחד שמטמאה נגדה, ומיהו כי מטמאה נגדה נמנע ומבדרם הוא דמטמאה טהרות ואדם וכלים כשאר נדה, אבל כת אליה כתוב בעלמא לטומאת ערב, משום דלאו ביאה היא, אבל כת שלש מטמאתו כדין בועל נדה (לעיל נה:). לטמא משכב תחתון בעליון. מחמת כל בועל נדה כעליונו של זב (נדה מד:) שמטמא מושלין ומשקין ואין מטמא אדם וכלים כתחתון של נדה אבל אם הטומאה (יבמות נז:) שאין מבשכב של בועל נדה חמור כמשכב נדה וכמשכב זב שנעשים אב הטומאה לטמא אדם וכלים, דכתיב כהו וכל אשר יגע במשכבה, אלא הרי הוא כעליונו של זב, בגד שנשא על גבי הזב, שאינו אלא ראשון לטומאה ואינו מטמא אדם וכלים אלא אוכלין ומשקין (לעיל נה:) וכעי"ז קידושין י:). **נשאת לכהן אוכלת בתרומה.** אבל פחות מבת שלש אע"פ שקידושיה קידושין ע"י אביה, ואולי ואין ביאתה ביאה לה כתרומה, דאע"ג דקנין כספו אמרו הרבנן אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה (לעיל נה:). **בא עליה אחד מן הפסולין.** כגון אלו נתין וממזר או אלמנה לכהן גדול (יבמות נז:). **פסלה.** מתרומת בית אביה אם היה בת כהן, כדתנינן מנין לבתולה לייה ישראלית שבא עליהן כי' מ"ל כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה (נדה מד: וכעי"ז לעיל נה:). **אחד מכל העריות.** כגון אביה או אמיה. (נדה מד:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com